

Közgazdász

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

III. ÉVFOLYAM, 10. SZÁM.

Ara: 30 filler

1961. MÁJUS 9.

AZ IPARI KAR KÉRÉSE:

Vizsgálja meg az Egyetemi Tanács a mérnök-közgazdász képzést

A népgazdaság igényeit a gazdasági színvonal emelését, a mérnök-továbbképzés, s specializálódás igényét kívánta szolgálni a néhány éve életre hívott mérnök-közgazdász szak. Nincs megfelelő tájékozottságunk arról, hogy a miskolci és budapesti Műszaki Egyetemeken milyen sikeres ez a képzés — de saját egyetemünk tapasztalata, statisztikai adatai szerint meg kell állapítanunk, hogy ez a képzési forma jelenleg nem működik kielégítő eredménnyel. Ezért került sor arra, hogy az Ipari Kar Tanácsa kérésrel fordult a rektor elvtársához: vizsgálja meg az Egyetemi Tanács a mérnök-közgazdász képzés helyzetét, mert ez így tarthatatlan. (Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy milyen eredményeket hoztak az elmúlt évben a levelező-esti oktatásra vonatkozó minisztériumi és helyi intézkedések.)

A mérnök-közgazdász képzés tarthatatlanságát

jól jellemzi néhány adat: az eddig végzett, átlagosan 150 hallgatóból álló két évfolyamból mindössze harmincan, tehát a beiratkozottak 10 százaléka kapott diplomát. (A diploma nélkül végzettek száma sem haladja meg jelentősen a 15–20 százalékot.) A hallgatók jelentős része már az első évfolyamon lemorzsolódik. Ebben most sem történt változás. Az e félévi eredmények is gyászos képet mutatnak. Az iparszakos mérnök-közgazdászok félévi eredménye az I. éven 2,26, a II. éven 2,65 volt. A hivatalos vizsgaidőszak lezártaival a hiányzó és sikertelen vizsgák aránya az összes következő vizsgákhoz képest a következő volt: az I. éven 46 százalék, a II. éven 30. Emellett a vizsgákon mutatott felkészültség is igen gyenge volt, különösen a politikai gazdaságtan, a statisztika és az iparvállalatok tervezése, szervezése tárgyakkal.

A mérnök-közgazdász képzés kialakult helyzetével komolyabb elemzés most nem történt, azonban így is világos néhány ok, amely közrejátszik

szott a tarthatatlan helyzet létrejöttében. Egyik, a legfontosabb a beiskolázás jelenlegi rendszerével kapcsolatos.

A hallgatók jórésze megfelelő felvilágosítás nélkül

a vállalatok kijelölése alapján került az egyetemre. Így aztán olyanok is jöttek, akiknek túl sok kedvük nem volt, néhányan pedig lemaradtak erről a továbbképzési formáról. Az érdektelenség és felelősség hiányának egyik igen lényeges oka, hogy a hallgatók egy diplomával már rendelkeznek, esetleg lebecsülik az itt tanítottakat, s egyesek olcsó szabadságszerzési alkalomnak tekintik az egyetemet. Éppen ezért a szokásos fegyelmező eszközök teljesen hatástalanok. A vállalatok sem alkalmazzák saját hatáskörükben semmiféle ösztönzést, vagy felelősségrevonást.

A tanrend és a tananyag sem veszi megfelelően figyelembe

a mérnök-közgazdász képzés sajátos jellegét és követelményeit. A speciális követelmény az lenne, hogy több üzemgazdasági, vállalati kérdést tanuljanak, ezzel szemben a matematikájukat elég mechanikusan alakították ki. Kis eltéréssel a délelőtti hallgatók jegyzeteit tanulják, pedig kaphatnának összefoglaltabb anyagot. Például nem olyan kiterjedten a politikai gazdaságtant és helyette vállalati gazdaságtant stb. Egyes tananyagok egy félévre besűfölt mennyisége arra is utal, hogy optimálisabb lenne több félévre beosztani a tanítottakat, esetleg magát a képzési időt is két és félévben megállapítani.

A kérést előterjesztő Kari Tanács azt is szövegezte, hogy a Művelődésügyi Minisztérium sem fordított kellő figyelmet erre a képzésre, pedig az országnak ilyen speciális képzettségű mérnök-közgazdászokra is szüksége van.

Az Ipari III/2 csoport három hallgatója iparstatisztikai adatgyűjtést végez a Beloiannisz Híradástechnikai Gyárban. Vizsgálódásuk tárgyköre: az egyik a kapacitászámítás — ezzel a témával Molnár József foglalkozik. Megkértük, mondjon egy pár szót munkájáról.

B. K.

Kapacitászámítás, termelékenységvizsgálat a statisztikai TDK programjában

Első feladatom a gépek hasznos időalapjának meghatározása. Ennek meghatározását „mintavételes eljárással” végzem. Az eljárás lényege, hogy a megfigyelések hány százalékában végzett produktív, illetve improduktív munkát a gép. A két megoszlási viszonyszám alapján kiszámítom a munkanapról eső produktív, illetve improduktív idő mennyiségét. A nyári üzemi gyakorlaton is hasonló témával foglalkozom a Mátravideki Erőműnél, ahonnan társadalmi ösztöndíjat kapok. Munkámhoz a Statisztikai Tanácsok komoly támogatást nyújt, ugyanis témaköröm olyan, ami csak elméletileg van kidolgozva.

Nehéz, de szép témakörrel

A boldogságról

★

Az első fecskék — a terv-matematika szak perspektívája

★

A kollegina és az antinomiák

★

Szagóra

foglalkozik a másik két hallgató, Csobay József és Kálmán Lajos is. Ok a termelékenység alakulását vizsgálják 1959 és 1960 viszonylatában. E munka folyamán a fő cél: megismerkedni a termelékenység mérésének új módszerével, feltárni az azzal kapcsolatos problémákat. Az új módszer a termelékenység direkt, vagy közvetlen módszerrel való mérése, amely a termékegységre jutó munkaórák számának megfigyelése alapján történik. Ezt a módszert csak kevés vállalatnál vezették be. A szakemberek véleménye szerint e módszernek van jövője, mert nagyon sok jó tulajdonsága van. Csak egy példát: nemzetközi összehasonlításra a legalkalmasabb, mivel kiküszöböli az árproblémákat.

A félév során a két hallgató még a hagyományos módszerrel ismerkedik meg. Az új módszerrel a nyári üzemi gyakorlat ideje alatt foglalkoznak, arról szakdolgozatot írnak, melyben összehasonlítják a két módszert.

Cs. J.

Jó munkát!

1958 nyarán indította el a KISZ VB a középiskolások és az egyetemi hallgatók számára az önkéntes nyári ifjúsági építőtáborok mozgalmát. Azóta ez a mozgalom kiszélesedett és teljes mértékben megnyerte ifjúságunk támogatását. Az elmúlt három nyáron sok ezer fiatal vett részt ezekben a táborokban.

Azt, hogy egyetemünk hallgatói milyen jó munkát végeztek az elmúlt években, tanúsítja az a tucat vándorzászló, amelyeket brigádjaik szereztek. Hallgatóink nyári munkájára az idén is sor kerül.

sőt az építőtábori munka különleges szerepet nyer, mint az „Ifjúság a szocializmusért” mozgalom szerkesztésének részese.

A jelentkezők száma minden eddigi létszámot felülmúlt. 470 hallgató töltötte ki jelentkezési lapját, 257 fiú és 213 lány. Oktatóink közül 23-an jelentkeztek. A lányok a Bodakajtori Állami Gazdaságban gyümölcsöt szednek, a fiúk a Berentei Vegyiművek építésénél talajgyengítést és csatornázást. Bodrogkeresztúron pedig — kb 40 fiú — belvíz levezetést végez. A fenti adatok azt mutatják,

hogy alapszervezeteink túlteljesítették a megjelölt keretszámokat. Kiemelkedik a harmadév kereskedelmi kari alapszervezetünk, ahonnan a következő termelési gyakorlat

ellenére is 62-en mennek táborba.

A jelentkeztettek a májusi KISZ taggyűlések alkalmával kapják kézhez a megbízóleveleket és a vasúti jegyeket. Felhívjuk a figyelmet arra, ne törődjék meg az, hogy valaki kellő indok nélkül egyszerűen ne jelenjen meg a táborban, mint sajnos az előző években előfordult.

A kiadott vasúti igazolványokkal szigorúan el kell számolni, azokat mindenki anyagi felelőssége tudatában vegye át.

Akik egészségi állapot, vagy egyéb ok miatt nem tudnak a táborba leutazni a nyári folyamán a jegvet a megbízólevél és megfelelő igazolás kíséretében juttassák el a KISZ bizottsághoz. Igazolatlan távolmaradás esetén a KISZ figyelmet indít.

A táborban igyekezzen mindenki a tábori élet szabályainak alávetni magát, s a munkából egyetemünk hírnevéhez méltóan vegye ki a részét. Tekintve, hogy az „Ifjúság a szocializmusért” mozgalomban igen szerencsés értünk el, ezt csak fokozhatjuk azzal, ha a nyári építőtáborokban is becsülettel helytállunk. Reméljük az idén is lesz olyan közgazdász brigádunk, amelyik első helyet szerez a táborban folyó versenyben. Ehhez minden hallgatónknak jó erőt, egészséget kíván a KISZ-bizottság.

Csáki—Aranyi

MÁJUS ELSEJE

Tavaszi idő, csalogó nap-sütés, melyet finom permetyező eső vált fel. Az utcákon a felvonulók, az ideo zöld fák és a színes léggömbök tarka forgataga szinte egymásba olvad, s együttesen kelt vidám, ünnepi hangulatot a szemlélőben. Egyetemünk oktatói és hallgatói is itt vannak. Egyelőre még várnak, hogy elindulhassanak, és elvonuljanak a dísztribün előtt, a Dózsa György úton. A várakozás kicsit hosszúra sikerült ugyan, de a fiatalos jókedv egy pillanatra sem csökkent. Kisebb csoportok alakulnak ki, amelyekben időnként hangosan felcsattan a nevetés, és állandó vidámszögös tölti be az utcát. Néhány kollegina a hosszabb állódogalástól a kimerülés jeleit

mutatja, ami érthető is, a túsarok vastagsága csak alig éri el egy gyufaszálét. De nem baj, kéznél van a retikül, ráúlni egy pillanat műve volt. Más csoportokban izgalmas, találgatókérdés jötszámok alakulnak, különösen a másodévesek vesznek részt nagy kedvvel benne annyira, hogy oktatóink közül is néhányan, mint például C. anádi elvtárs kedvet kap és bekapcsolódik. Más oktatóink, így Pach és Berend elvtársak, a TDK kérdéseiről beszélgetnek. Végül is elindulunk, rendeződnek a sorok, a zászlók lobognak, elvonulunk a tribün előtt. Hangszórón köszöntik az egyetem oktatóit és hallgatóit, mi zászlókkal integetve válasszunk párt- és állami vezetőink üdvözlésére.

Ismeretelméleti vita a gazdaságmatematikai tanszéken

Az igazság fogalmának meghatározásával, az egyes logikai bizonyítási eljárásoknak a természettudományok a matematika területén való alkalmazhatóságával, a tételek érvényességi körével foglalkoztak nemrég tanszéki vitájukon a matematika tanszék oktatói „Evidencia és természettudomány” címen. A tanszéken már többször tárgyaltak arról, hogyan lehetne jobban megvalósítani a világnézeti nevelést a matematikán keresztül is. Mint a vitán elmondták, a hallgatók igénylik is ezt, hiszen oktatóiktól várják az

idealista nézetek cáfolatát. Ezért a tanszék kollektívája elhatározta, hogy ezen az első megbeszélésen túl filozófiai, ismeretelméleti vitasorozatot tart, amelyen megbeszélnek tárgyak ideológiáit vonatkozóan. A kezdeményezést örömmel köszöntjük, s reméljük, a vita heve átragad másokra is, s talán a filozófusok is kedvet kapnak megvitálni tárgyuk természettudományos vonatkozásait, s esetleg arra is sor kerül, hogy valamely komolyabb kérdést egyetemünk néhány tanszéke közösen, nyílt plénumon vitat meg.

Termelészervezési önköltségszámítással foglalkoznak az agrárosok nyári gyakorlatukon

Az újonnan megalakult agrár-pénzügyi, számviteli specializáció idén fontos állomáshoz érkezett. A másodéves hallgatók a nyáron termelési gyakorlatra mennek.

Ezzel kapcsolatban felkerestem Szénai elvtársat, a Mezőgazdaság Gazdaságtana Tanszék adjunktusát és megkérdeztem, mi a célja a termelési gyakorlatnak? Hová mennek, milyen munkát fognak végezni a hallgatók és mennyi lesz az ösztöndíjuk?

Szénai elvtárs elmondotta, mennyire örül annak, hogy sikerült végre megvalósítani a már régen tervbe vett gyakorlatot. Már tavaly nagy szükség lett volna rá, de sajnos, nem volt rá anyagi fedezet. A termelési gyakorlat hármast célt igyekszik megvalósítani. — Elsősorban tanulási lehetőséget biztosít, másrészt a fizikai munka megismerését, végül pedig nagy segítséget nyújt

nak a Földművelésügyi Minisztérium termelészervezési önköltség számításához, ugyanis ehhez fognak adatot gyűjteni. A havi 600 forint körüli ösztöndíjat az FM biztosítja. A résztvevők zöme a Dunántúlra megy dolgozni: például Szöllösi Endre a pécsi járásba tart. Felkerestem őt, mint az egyik érdekelteket, hogyan vélekedik a várva várt termelési gyakorlatról. Elsősorban a vidék mezőgazdasági problémáival szeretnék megismerkedni — mondotta. Természetesen a környéket is szeretném megismerni, Pécsét, a Mecseket. Remélem, munkánk hasznos lesz nemcsak a mi szempontunkból, hanem a termelészervezési szempontjából is.

Mi is reméljük és jó munkát kívánunk a gyakorlatra induló hallgatóknak.

Korpás Attila

A boldogság kategóriája a marxista etikában

I.

A Vesznyik Maszkovszkaja Univerziteta 1961. számából lapunkban folyamatosan közöljük — némi rövidítéssel — Jurij Kanszkij, a bratiszlavai egyetem adjunktusának tanulmányát.

A boldogság kérdése különösen fontosnak válik, amikor a jelenkori társadalom fejlődésével összefüggésben szemléljük. Hiszen a szocialista és kapitalista világ versenyében dől el az a kérdés, melyik társadalom ad lehetőséget az embereknek boldogabban élni. Ez érthető is: a dolgozókat nem csak az a kérdés érdekli: mi az a boldogság? — hanem a másik kérdés is: hogyan lehet ezt elérni? Ezért minden művészi alkotás, amely a társadalmi élet mélyére kíván hatolni, arra törekszik, hogy közvetlen, vagy közvetett választ adjon a fent említett kérdésekre.

A boldogságot rendszerint kettősen értelmezzük: egyrésztől boldogságon valamiféle olyan esetet értenek, amely megféle az egyén érdekeinek (nyereség a lottón, sebesülés véletlen elkerülése stb.), vagy

is az öröm, a megelégedettség rövid ideig tartó állapotát; másrésztől a boldogság, mint olyan fogalom lép fel, melynek segítségével meghatározott erkölcsi értékelést adunk egyes életrészekről, vagy akár az egész életéről.

Világos, hogy az etikai kutatás tárgya a boldogság fogalma e második meghatározás szerint, vagyis olyan kategória, amely az egész életet maga teljességében értékeli, nem pedig annak egyes véletlen mozzanatait.

A marxista etika eddig nem adott még többé vagy kevésbé kimerítő elemzést a boldogság kategóriájáról.

Ezidáig a marxista etikában legnagyobb figyelmet a kommunista erkölcs alapelveinek elméleti magyarázatára fordították. Ezek közül egyesek még a kapitalizmus idején alapjában véve kialakultak (a proletariátusnak a tökéletes ellen vívott harcának folyamatában), de teljesen csak a szocialista forradalom után fejlődtek ki, a megváltozott termelési viszonyokból nőttek ki.

Hogyan kell új módon élni, hogy boldogok legyünk?

Most elfjött az idő a kommunista erkölcsnek, mint egységes egésznek részletes kutatására. Ez az erkölcs, alapjait tekintve, mélyen behatolt a dolgozók tudatába és ragyogó eredményeket hozott, amit az utóbbi időkben a kommunista munkabrigádok mozgalmának gyors növekedése is alátámaszt. Ha ezen brigádok tagjai az élet folyamatában gyakorlatilag megoldanak olyan kérdéseket, mint kommunista módon élni, akkor még inkább aktuálisabbá válik a marxista etika egyes kategóriáinak elméleti kidolgozása, s e kategóriák között a boldogság is. Némileg leszűkítve az adott kérdés problematikáját, így tehetnénk fel a kérdést: hogyan kell új módon élni, hogy boldogok lehessünk? Milyennek kell lennie a „boldogság” kategóriájához való marxista

megközelítésnek? A polgári etikai elméletektől eltérően, amelyek a boldogságot valamiféle alapjában véve öröknek és változatlanul tartják, amelyekre az adott kérdés történelem feletti és osztálytól független megközelítése jellemző, amelyek a boldogság kategóriájában általában emberi elvet próbálnak feltárni, amely egyáltalában nem függ osztályoktól és termelési viszonyoktól, a marxista etika az adott fogalom konkrét történelmi elemzéséből indul ki, a történelmi materializmus álláspontja alapján. Habár cikkem célja nem az etika történetének tudományos kutatása, feltétlenül szükséges, ha csak röviden is, érinteni egyes kérdéseket, amelyek segítenek nekünk a boldogság problematikájának jobb megértésében.

Mikor keletkezett a boldogság fogalma?

Mikor keletkezik az emberi társadalomban a boldogságra, mint meghatározott erkölcsi értékre vonatkozó elképzelés? Mindenekelőtt figyelembe kell venni azt, hogy erkölcsi értékelésünk tárgyává olyan jelenségek válnak, amelyeket kívánunk (és amelyekkel ezidáig nem rendelkezünk), vagy amelyek a sajátjaink, de attól tartunk, hogy elveszítjük őket.

Következésképpen az erkölcsi értékelés tárgya minden esetben csupán olyan jelenség, amely nem kizárólag egy személyt érint és amely nem közömbös a társadalom számára. Ezért erkölcsnek mi azoknak a normáknak és szokásoknak az összességét nevezzük, amelyek az emberek közötti viszonyt határozzák meg (függetlenül attól, hogy az egyének és társadalom vagy osztályok és társadalmi rétegek közötti viszonyról van szó) és amelyeket a közvélemény ereje állapít meg.

Ha most visszatérünk eredeti kérdésünkhöz, akkor meglátjuk, hogy a boldogság és boldogtalanság (amelyek a boldogság polaris kategóriái) az erkölcsben viszonylag későn keletkeztek, amikor létrejöttek a következő feltételek:

1. Az ember természetből való kiválásának meghatározott foká és az egyének a társadalomhoz képest történő elkülönülése.

2. A szociális elnyomás kialakulása, amely általános jelenségévé vált.

3. E szociális elnyomás a korábbi állapothoz való viszonyítás alapján tudatosodott. Mindezen feltételek az ősközösségi társadalom kezdődő bomlásának szakaszában jelentek meg, az osztálytársadalom kialakulásának kezdetéig.

Ennek a kornak az ideológiájában mi megtaláljuk az élet boldogságára vonatkozó elképzelés megfogalmazását az aranykorról szóló mesékben. Itt nagyon világosan éppen a társadalmi oldal áll előtérben és nem véletlen, hogy a költő a boldogság mesebeli koráról szóló leírását ezzel a sóhajjal fejezi be:

Nem létezik harag, se harcok és nem dúltak véres csaták, s kovács sem verte keményen még gyilkoló kardokká vasát.

dolgozzon, hogy képezze magát, hogy örüljön, hogy használja az élet javait stb.

Ugyancsak gyakran halunk ezzel kapcsolatos kijelentéseket a szerelmi, a házastársi és a családi boldogságról. Figyelembe kell venni az egyén életkorát is, mert az élet meghatározott szakaszain (amelyek természetesen nem abszolút adottak) a boldogság teljessége konkrét megnyilvánulásaiban változik.

Természetes, hogy az emberi boldogság egyéni oldala nem létezik önmagában, hanem az egyén életének társadalmi feltételeitől meghatározva. Végigszámlálva azokat a tényezőket, amelyek hatnak a boldogság egyéni oldalának létrejöttére, nem kell pl. elfeledkeznünk a meghatározott kulturális színvonalról sem, amely lehetőséget nyújt az embernek esztétikai szükségleteinek kielégítésére olyan fokon, amelyhez hozzászokott. A meghatározott nemzeti sajátosságokról és tradíciókról sem szabad elfeledkezni.

Általában megállapíthatjuk azt, hogy a boldogság (és következőképpen a boldogtalanság) egyéni oldalát olyan tényezők határozzák meg, amelyek egy és ugyanazon társadalmi osztály egyéneinél különböző fokokon nyilvánulnak meg (pl. különböző tehetségek, meghatározott fajtájú tehetségek, az érzelmi, etikai fejlettség színvonala, életkor stb.).

A boldogság társadalmi oldalának alakulására olyan tényezők hatnak, amelyek az egyének a társadalomhoz (osztályokhoz) való viszonyából és az osztályok kölcsönös viszonyából, s ettől függően az embernek a természetéhez való viszonyából fakadnak. Valóban boldog az ember csak akkor lehet, amikor tevékenysége nincs eleve kudarcra kárhoztatva, amikor nem uralkodnak felette idegen és számára ismeretlen társadalmi vagy természeti erők, röviden szólva, akkor, amikor tevékenysége nincs ellentmondásban a társadalmi fejlődés törvényszerűségeivel.

Igy végeredményben megállapíthatjuk, hogy a boldogság vagy boldogtalanság társadalmi oldalát azokhoz a tényezőkhöz való viszony határozza meg, amelyek azonos mértékben hatnak a társadalom egész meghatározott osztályára (az egyének és csoportok különbözőségei, amelyekkel itt találkozhatunk, ezzel kapcsolatban lényegtelenek).

A vizsgált kategóriák mindkét oldalának kölcsönhatásában meghatározó szerepet a társadalmi oldal játszik. Ez látható már az alábbi egyszerű

rú példán is: a tőkés világban a munkanélküliség réme gyakran kényszeríti az embert arra, hogy olyan munkával foglalkozzon, amely egyáltalán nem felel meg képességeinek és ismereteinek; a pénzeszközök hiánya arra kényszeríti a tehetséges embereket, hogy leterjenek pl. a művészet útjáról.

Mi az, ami a fent említett tényezők közül közös és alapvető a boldogság kategóriájának mindkét oldala szempontjából? Kétségtelenül az, hogy kisebb vagy nagyobb mértékben lehetőséget adnak az ember összes életerőinek megnyilvánulására és megvalósulására. A társadalmi gyakorlat folyamatában állandóan végbemegy az egyének életerőinek elmélyülése és növekedése.

Itt a következő döntő fontosságú probléma jelentkezik: mégpedig az a kérdés, milyen irányba kell fejlődnie az egyén életerőinek, objektív boldognak kell-e lenni az embernek? A boldogság társadalmi oldalának vizsgálatánál rámutatunk arra, hogy éppen az egyének a társadalomhoz való viszonya, tevékenysége a társadalmi fejlődés törvényszerűségeivel összhangban képezik a boldogság elérésének egyik döntő tényezőjét. A kommunista etika felfogása szerint a boldogság jellemzésében benne kell foglalhatnunk ideálnak (cél)nak, amely a társadalmi fejlődés törvényeinek és tendenciáinak általános felfogásából adódik. A boldogság marxista meghatározásának feltételül tükröznie kell tartalmában ehhez a fő erkölcsi célhoz való viszonyt, A kommunizmus elni azonban csak a régi polgári társadalom és tradíciói elleni harcban lehet. Ezért a boldogság meghatározásába mint egyik alapvető összetevőt, a harc mozzanatát is elengedhetetlenül bele kell foglalni.

Az egész elemzés alapján a boldogságot a következőképpen határozhatjuk meg: BOLDOSÁGON A KOMMUNISTA ERKÖLCSBEN AZ EMBER ÖSSZEALKOTÓ LEHETŐSÉGEINEK MEGVALÓSULÁSÁT ÉS ÉLETERŐINEK TELJES KIBONTAKOZÁSÁT ÉRTJÜK A KOMMUNISTA TÁRSADALOM MEGVALÓSÍTÁSÁÉRT FOLYÓ HARCBAN.

Magától értetődik, hogy az alkotó lehetőségek és az ember életerői változnak (megerősödnek és elmélyülnek), a megjelölt erkölcsi cél (a kommunizmus felépítése) felé való közeledésünk fokától függően. E cél vitathatatlanul nem olyan, amelynek elérése után a további fejlődés megszűnne.

Ami az „életerő” kevéssé szokásos fogalmát illeti, azt én annak meghatározására használom, hogy bemenő, nem csupán azokról a lelki és fizikai erőkről van szó, amelyeket mi a mindennapos használatban figyelembe veszünk (ugyanis tudás, képességek, tehetség), hanem az erkölcsi és érzelmi fejlődés fokáról is).

A terv-matematika szak perspektívájáról

Az 1960–61-es tanévben új szak indult az egyetemünkön: a terv-matematika szak. Vanak hallgatók, akik elképzelve kiáltanak fel és kíváncsian kérdezősködnek: mikor indult ez a szak, mit tanulnak itt, s egyáltalán mit is jelent az, hogy terv-matematika.

Ezért kérdeztük meg László Imre elvtársat, rektorhelyettesünket, mondjon valamit a szak céljáról, perspektívájáról, az „első fecskék” sorsáról. László elvtárs tájékoztatása alapján a következők rövid felvilágosítást adhatom az érdeklődőknek:

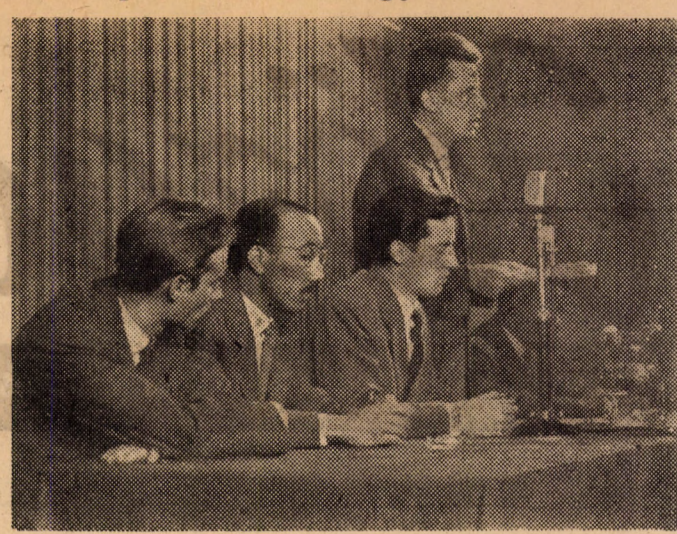
A terv-matematika szak a múlt év szeptemberében indult. Célja magasfokú matematikai tudással rendelkező közgazdászokat képezni. Napjainkban nemcsak a törvényszerűségek minőségi oldalait kell kutatnunk, hanem a mennyiségi oldalt is. Ennek feltárásában nagy jelentősége van a modern matematikai módszerek alkalmazásának. A szocialista gazdaság olyan rendszer, ahol tudatosan kell irányítani a gazdasági folyamatokat országos méretekben. Ez nagy és komoly követelményt jelent a közgazdászok számára és ezeknek a követelményeknek magassintű matematikai ismeretek nélkül nem lehet megfelelni. A terv-matematika szak nálunk, Me-

gyarországon csak a múlt évben indult s kizárólag a mi egyetemünkön. A Szovjetunióban már korábban megkezdődött az ilyen irányú képzés. A szakon öt éven át tanulnak felsőfokú matematikát. Nálunk a III., IV. és V. tanévben különböző gazdasági tárgyak oktatása indult meg, melyeknek keretében már a matematika alkalmazási lehetőségeit ismertettük. Ilyen például az ágazati kapcsolatok problémája, programozás, hatékonysági számítások stb. Maga az ötéves tanterv csak nagy vonalakban van kidolgozva. A tudományos kutatómunka eredményeképpen évről évre konkretizálódik a tanterv. A Népgazdaság Tervezése tanszék már kapcsolatba lépett olyan kutatókkal, akik ezen a téren figyelemre méltó eredményt értek el.

Most már csak az a kérdés, mi a szak hallgatói tanulmányaink elvégzése során a gazdasági élet mely területén hasznosíthatjuk majd szakképzettségünket.

László elvtárs erre a kérdésre is adott választ: A szak elvégzése nem azt jelenti, hogy a hallgatókat számológép központokban helyezik el, mint azt sokan hiszik. Az új szakon olyan szakembereket képezünk, akik az egyes minisztériumokban

Az imperializmus a gyarmatok ellen

Április 24-én egyetemünkön nagygyűlést tartottunk, amelyen megemlékeztünk a bandungi értekezlet évfordulójáról, az imperializmus és a gyarmatosítás elleni harc napjáról.

A kollegina és az antinomiák

„En még egyelőre Kantia! Érték egyet abban, hogy sem Isten létét, sem nem létét bizonyítani nem lehet” — írja, a Közgazdász hasábjairól már mindenki által jól ismert kolleginánk a lap egyik számában azon alkalomból, hogy megpróbált védekezni bizonyos „támadások” ellen, amelyek fényt vetettek arra a különben roppant világos dologra, hogy egyidejűleg marxista egyetemre és templomba jární elmentmondás, zavaró kettősség egy marxista közgazdászunk készülő ember életében.

A fenti elégán kis kibúvó olyannyira megragadta a figyelmünket, hogy csupán ennek az egy kijelentésnek szenteltünk időt és fáradságot.

Kollegina, Te nem jól ismered Kantot, akire hivatkozol. Az antinomiákra gondoltál, s azok lényegét, mint látszik, nem értetted meg. Kant ugyanis az antinomiák szellemében azt mondja, hogy isten létét is, és nem létét is lehet bizonyítani. Kant azonban az antinomiák kérdésfeltevését helytelennek tekinti, a spekulatív ész hiú erőlködésének, amelyet „az emberi ész archívumába jövődön hasonló kérdések megállításá” végezt elhelyezni. (Kant: A tiszta ész kritikája. 446. old. 1913.)

„Az antinomia onnan ered, hogy az abszolút összesség eszméjét, mely csak a „magában való” feltétele, jelenségekre alkalmazták...” — mondja Kant. Más szavakkal Kant szerint az Isten eszméjét nem lehet levezetni, létezését nem lehet bizonyítani a látható, érzékelhető világból. Isten eszméjének felvételére az ész

azon — elérhetetlen — törekvése készíti, amellyel igyekszik áthágni az érzékek által megismert világ határait. Az a priori, a tapasztalattól független ismeretek területén az ész rendszerezési szükséglete veteti fel velünk mindenekelőtt az Isten eszméjét. Az Isten nem más, mint az a priori ismeretek rendszerezésére szolgáló elvek egységes foglaltata. (Az egység minden lehetséges elvei közül az elvek egysége a legelőkelőbb — mondja Kant ugyanott.) Az isten tehát nem objektív lény, hanem „intelligibilis tárgy”, „puszta gondolati dolog” (u. o. 366. 367).

Tehát Kant egy ismeretelméleti (!) isteneszme felvételét — teljesen önkényesen — szükségesnek tartja. Ily módon „oldja meg” az antinomiákat, de nem oldhatja meg természetesen önkényes isteneszméjének és a tudományának a kibékíthetetlen ellentmondását.

Kíváncsiak vagyunk arra, hogy az e fajta isenről Kollegina mi a véleményed? Teljesen indokolatlanul hivatkozol ugyanis Kantra, mint az eddigiekből kiderült, továbbá templomjáró gyakorlatod sinesz összhangban egy ilyen isteneszmevel, és idézett véleményeddel. Miért jársz ugyanis keresztény templomra, hiszen a kanti isten egyáltalán nem azonos a keresztény istennel. Ezzel az erővel járhatnál akár zsidó zsinagógába, dicsérhetnéd Allahot és Mohamedet az ő profétáját, vagy lenetnél akár buddhista is. Erdekességként elmondjuk, hogy Kant maga sem járt templomba. Feljegyezték róla, hogy elkísérte ugyan tanítványait az istentiszteletre, de a templomba nem ment be, az ajtónál angolosan távozott. S ha az a véleményed Kollegina, hogy sem isten létét, sem nemlétét nem lehet bizonyítani, akkor miért jársz egyáltalán templomba? Biztos ami biztos??? Elmondjuk még neked, hogy Kant „A tiszta ész kritikája”-ban, a fentebb említett indokokon kívül erkölcsi biztonságból, vallásos érdekből és népszerűségéből szerencsésnek tekinti az isteneszme felvételét. (Miután rendre megcáfolja a maga módján a technológiai istenérveket.) Szerencsésnek és nem bizonyíthatónak tekinti tehát Kant az isten létezését, eszméjének felvételét „A tiszta ész kritikájában”, mert az Isten, ha létezik, az objektív „ding an sich” világban létezik, erről pedig nem tudhatunk semmit, mert megismerhetetlen. Kíváncsiak vagyunk, ezek a további „indokok” mennyire meggyőzőek számodra?

Tanulásgként azt javasoljuk neked, követhető válaszodban álláspontodat jobban gondold át. Mi szívesen folytatjuk ezt a levelezést a Közgazdászban, mert úgy gondoljuk te is és mi is valamennyien sokat tanulunk ezzel. Reméljük ez a levelezés segít majd másokat is világnézeti ingadozásuk leküzdésében, s feladják tarthatatlan vallásos nézeteiket.

Tóth Katalin

Németh Géza — Kiss Ferenc

Javult a levelezők vizsgafegyelme

Az eredményekről tájékoztatjuk a munkahelyet

A felsőoktatási reform célkitűzéseinek megfelelően a folyó tanévben egyetemünkön is megkezdődött a levelező oktatás átszervezése. Az átszervezés folytán a budapesti lakosok esti hallgatókká váltak, s kötelező jelleggel előadásokat kell hallgatniok. Az esti meghatározás nem fedi pontosan a gyakorlatot, mert a rendelet biztosította munkaidőkezdvezmény — valamint az egyetem vezetésének az irányú törekvése, hogy a munkaidőkezdvezmény a hallgatók szempontjából legkedvezőbb módon nyerjen felhasználást — lehetővé teszi, hogy az előadások zömét az I—III. éves hallgatók szombatán délelőtt, a IV. és V. éves hallgatók pedig a hét bizonyos napjain a délutáni órákban (tehát munkaidőben) látogathassák. Hogy ez milyen könnyítés a hallgatók számára, azt elsősorban azok tudják megmondani, akik a

szó igazi értelmében vett esti hallgatókként végezték el az egyetemet.

A levelezőoktatás átszervezésének tapasztalatairól valamiféle mérleget készíteni ma még korai lenne, bár az esti oktatás bevezetésének kedvező kihatásai már az I. félévi vizsgaidőszak lezárulta után megmutatkoztak. Ha kismértékben is, de javulás tapasztalható a tanulmányi eredményekben, s mindenekellett a vizsgafegyelmegszilárdulásában. Egy dolog azonban már ma igen pozitív értékelhető, éspedig az, hogy az átszervezés folytán jelentős mértékben javult az egyetem és az esti hallgatók munkahelye között a kapcsolat. Ez szűkszerűen következett a kötelező előadások bevezetéséből.

A korábbi években, amikor az előadások fakultatív jellegűek voltak, a munka-

helyeken a hallgatók privát ügyének tekintették, hogy eljőn-e az előadásokra, vagy sem. A rendelet bevezetése óta azonban közvetlenül érdekeltekké váltak, hiszen dolgozójuk a hét egyik munkanapját, vagy munkaidőjének pár óráját az egyetemen tölti. Ez növelte a felelősségérzetet s az érdeklődést is jobban egyetemi tanulmányokat folytató dolgozójuk felé fordította. Az egyes vállalatok, intézmények megbízottjai — elsősorban azok a helyeken, ahonnan többen is járnak egyetemünkre — rendszeresen bejárnak érdeklődni az érintettek munkája, tanulmányi eredményei felől. Ily módon lehetővé vált, hogy egyes hallgatók esetében, akiknek problémáik, nehézségeik voltak a tanulásban, közvetlen segítséget kapjanak munkahelyükről. A munkahelyek — látva államunk erőfeszítéseit, melyet az egyetemi tanulmányokat folytatók érdekében hozott — nem maradtak közömbösek saját dolgozóik iránt. A segítés igen sokféle módját találják és találhatják meg, ha szívükön viselik tanulóik sorsát és ha ismerik körülményeiket. Ehhez pedig az egyetem is segédkezett kíván nyújtani, s hogy ez eredményre vezet, azt sok példával lehetne alátámasztani. Egy elsőéves hallgató elmondta, hogy munkabeosztása olyan, hogy nem tud rendszeresen eljárni az előadásokra, s ennek erősen éri a hiányát. Közbenjárásunkra más beosztást kapott, mely lehetővé tette az előadásokon való megjelenését, s igen jó eredménnyel zárta az I. félévet. Egy V. éves hallgató, akiről vállalata tudja, hogy alacsony keresetéből nehéz körülmények között tartja el két gyermekét, miután tájékoztattuk őket jó tanulmányi eredményéről, jutalmat kapott. Az anyagi támogatás igen ösztönzően hat további munkájában.

Felelőtlenség!

III/1 pénzügy szak hallgatóival kapcsolatban szoktak manapság ilyen megjegyzéseket tenni. Az okot az szolgáltatja, hogy a csoport hallgatói négy napos kirándulást szerveztek, ami önmagában véve nem jelentett volna hibát, sőt!... Mégis megilleti őket a „felelőtlen” jelző, mert a kirándulást úgy szervezték meg, hogy éppen a statisztika zárthelyi dolgozat megírásának reggelére értek haza. Nyilvánvalóan senki sem készült a dolgozatra. Az eredmény is — ami szintén nyilvánvalóan várható volt — tükrözte ezt. A huszas létszámú csoportból tizenheten jelentek meg a dolgozatra, ebből pedig négy hallgatónak fo-

gadták el a munkáját. Csoportátlag 1,47. Az eredmény még megdöbbentőbb, ha figyelembe vesszük, hogy a csoport jó képességű és, hogy évközben a hallgatók általában rendszeresen készültek statisztika gyakorlatokra. Az elmondottakat az is alátámasztja, hogy egy héttel később a pótzárthelyi eredménye 3,3 lett (vajon melyik tárgy rovására ment ez a pótlólagos felkészülés?).

A csoportot, úgy látszik, a szünetek túlzott kihasználása jellemzi. Ugyanis a május 2-án esedékes szemináriumukat is el kellett halasztani, a szeminárium napját megelőző kettős ünnep miatt.

— Gaal —

A marxista vállalások margójára

Nem céltudatos kutatás, hanem a véletlen vezetett el egy olyan tapasztalathoz, ami nem túl lényeges, amolyan ürmös az ötletben — szóval tipikusan lapszerű megjegyzés. Eredetileg azt szándékoztam megírni, hogyan foglalkoznak az illetékes tanszék az „Ifjúság a szocializmusért” mozgalom tárgyaira vonatkozó felajánlásaival. Számbavettem, hogy a nagyobb tömegeket érintő marxista tárgyakat három tanszék oktatja, úgymint: politikai gazdaságtan, filozófia, és tudományos szocializmus. Sikert mindhárom tanszék vezetőjével beszéltem, cikkem megem erről született. Ugyanis a tanszékvezetők a KISZ tanulmányi munkájának elismerése mellett, egyöntetűen vallották: nem tudnak a vállalásokról, nem tájékoztatták őket a KISZ. (Volt ugyan két hónapja megbeszélésük a KISZ-szel közösen, kérték is a segítségüket, de hogy ki-nek, mikor, miben segítsenek az máig is tisztázatlan.)

Kérdésként meg a KISZ-t is, miért nem fordultak a Tanszékhez?

— Elvből — hangzott a válasz, s vigyázzunk, mert mint kiderült, ez az „elvi” állásfoglalás némileg jogosult is. Sokan ugyanis igen szőrszertint értették azt, hogy marxista tárgyakból jobb eredményeket érnek el — s majdnem mindenki — „jegyet” vállalt. Tehát nem azt, hogy behatóan foglalkozik ilyen, vagy olyan témával, hanem azt, hogy jeles, vagy négyes les. Anélkül, hogy lebecsülnénk a jeles, vagy négyes diákok igyekezetét megjegyezzük: tartalmasabb, igazán ösztönzőbb lehetne volna a vállalás, ha nem az osztályzatot, hanem a témakörönkénti vállalással igazán a tudás bővítését, tervszerű ideológiai képzését tűzi ki célul, s ebben a tanárok is segíthettek volna.

B. K.

Magánvélemény?!?

Egyetemünkön olyanok is vannak, akik előkelő idegenként épphogy bejárnak. Hogy miért hangúlyozom azt, hogy bejárnak? Azért, mert ezzel évközi egyetemi ténykedésük ki is merült. Szemináriumra, konferenciára nem készülnek, előadásokra nem járnak. Kilenc-tíz óra körül belibegnek — természetesen maximális számú katalógusukat is kiháználják. Egy-két bájos leányzó, ha szemináriumon felszólítják, még bájosabb vállvonagattással felel.

Mégis, mivel töltik idejüket? A legjobb eset még az, aki szabad idejét, és főleg „szabaddá tett” idejét olvasással tölti. Van, aki nagyon szerelmes, és létét, minden mást kizárva, ez tölti be. A kártyázás főleg a kollégista fiúk között divatos, ahol az éjszakába nyúló kártyacsaták izgal-

mát másnap 10—11-ig együtt pihen ki a háló.

Általában ez a réteg társadalmi munkát sem végez, és csak saját kényelmére, pillanatnyi érdekére gondol. A legszebb a dologban az, hogy ezek az emberek azt nézik le, aki rendszeresen tanul és társadalmi munkát végez. Amikor valaki panaszokot dik, hogy nincs ideje, nagy hanggal lehurrogják: Ugyan! Az egyetem mellett mindenre jut idő!

Igen, jut, de kérdés, hogy ezt az időt logásra, vagy rendszeres munkára használják fel.

Hogyan fogja az életben megállni a helyét, aki a tanulóévek alatt nem szokja meg a rendszeres munkát? Nem ártana, ha többet foglalkoznának azzal, hogy ne tekinthessék egyese az egyetemi éveket két hónap munkának, tíz hónap pihenésnek.

L. S.

Évek óta minden félév végén

tájékoztattuk a főhatóságokat a hozzájuk tartozó vállalatok egyetemi hallgatóinak tanulmányi eredményéről. Ez a legtöbb esetben megrekedt az illetékes szakminisztériumnál, a további sorsáról többnyire nem tudtunk, mert semmiféle reagálás nem történt. Az idei tanévben első ízben nem a főhatóságokhoz, hanem minden hallgató közvetlen munkahelyére küldtük az értesítést. A tájékoztatás nem korlátozódott az átlageredmény közlésére, az esetenként felmerülő problémákat is megírtuk. (Hány vizsgálmaradása van, nem iratkozott be, évisemlétre utasítottuk stb.) A hatás meglepő volt. A vállalatok jelentős része választott az értesítésre, megírva benne, hogy a hallgatóval való beszélgetés nyomán milyen megoldás kínálkozik. Igen sok hallgató jelentkezett, hogy elmaradt vizsgáját letegye, s kéri, közöljék ezt munkahelyével.

A kezdeti eredmények tehát igen biztatók. Persze, túlzás lenne azt mondani, hogy ez már általánossá vált, hisz még elég gyakori a közömbösség, vagy a kapcsolatnak ellenőrzésre szűkített formája. De az egészséges fejlődés távlatai már kialakulóban vannak. A munkahelyek és az egyetem kapcsolata akkor válik teljessé, ha ez a tanulmányi eredményekben, a tudás gyarapodásában is megmutatkozik. Erre pedig a hallgató felé nyújtott kétirányú segítség révén minden lehetőség adva van.

Almási Istvánné

KERESSE MEG A TÉRKÉPEN!...

A Magyar—Szovjet Baráti Társaság rejtvenypályázata

Az MSZBT rejtvenypályázati füzetet adott ki minap. A füzetben 15 keresztrejtvény található, mindegyik a Szovjetunió egy-egy köztársaságáról szól. A pályázati feltételek a következők:

Beküldendő a 15 rejtvény közül 5 szabadon választott rejtvény fő sorainak (vastagbetűvel szedett meghatározásainak) megfejtése.

A helyes megfejtők között nyilvános sorsolás útján 100 értékes jutalmat sorsolnak ki, köztük egy részvételi jegyet szovjetunióbeli társasutazásra első díjként.

A megfejtéseket 1961. augusztus 15-ig kell beküldeni az MSZBT Országos Titkárságának (Bp. VII. ker. Gorkij fasor 45).

A rejtvenyfüzetek bármelyik újságárusnál megvásárolhatók.

AZ IPARI KAR MUNKÁJÁRÓL

Figyelemre méltó, egészséges irányú fejlődésen ment keresztül ez évben egyetemünk ipari kara. Munkája egészével, egyes jó módszerekkel elérte, hogy nemrég még „lemaradt” szerepe feladásra került, s ma biztos, szilárd pontját képezi az egyetemi feladatok megvalósításának. A fejlődés fő vonásairól, az alkalmazott módszerekről beszélgetünk Bikics István elvtárral, a kar dékánjával.

— Egyetemi munkánkban az évben négy fő célkitűzés állt előttünk. Erdemben munkálkodni a reform megvalósításáért, megszilárdítani eddigi eredményeinket, a káderfejlesztési tervek kidolgozásával tervszerűbbé tenni az egyéni tudományos és kutatómunkát, megalapozottabb perspektívát nyújtani oktatóinknak, s emelni az oktatott anyagok ideológiai színvonalát. Ez évben, ha nem is egyformán, de minden területen előbbre léptünk. A tavaszi oktatói értekezleten elsősorban azt emeltük ki, hogy érdemből vált a karri és tanszéki munka. A tanszék tevékenysége közül különösen kiemelkedett a reformmal kapcsolatos szakbizottsági munka, amely minden tanszékét megmozgatott, előbbrevitt céljait tisztázásában. Igen színvonalas volt az ipargazdasági tanszék munkája, melyben alapos felméréssel határozták meg a szakperspektíváját, a képzés igényét és módját. Ugyancsak rendkívül jelentős változások hozott a reform a gazdaságmatematikai tanszéken, hiszen itt új szak és új képzési irány alakult ki.

— Jó eredmények tekintjük, hogy megváltozott oktatónk szemlélete a nevelőmunkáról. Ez évben sokan végeznek nevelőtanári munkát az első-, másodéves csoportokban, jelentős a száma azoknak a párton kívüli oktatóknak, akik bekapcsolódtak ebbe a kezdeményezésbe. A tanszék törekvésének megvalósítani tananyagaik ideológiai színvonalát is, erre utal, hogy politikai, gazdaságtani, filozófiai kérdéseket vitatnak meg.

— Az oktatómunkában je-

lentős helyet foglal el a reformmal kapcsolatos kísérleti csoportok tanítása. A karon ugyan van egy kísérleti csoport, de a tanszék, a statisztika, a matematika és a számvitel is foglalkozik egyéb karok csoportjával. Tapasztalatunk szerint a vizsgakíséreltet igen eredményes — de rendkívül munkaigényes az oktatók részéről. Ezért általános bevezetésével várni kell. Kevésbé léptünk előre az évközi termelési gyakorlatok tehát az oktatás és a vállalati munka összekapcsolása irányába. Tanszékünk sok új tananyagot dolgozik ki az idén, új tankönyvek jelentek meg (statisztikák, számvitel, ipargazdaságtan készülőben), tehát az aspirantúrákon kívül is fellendült a munka.

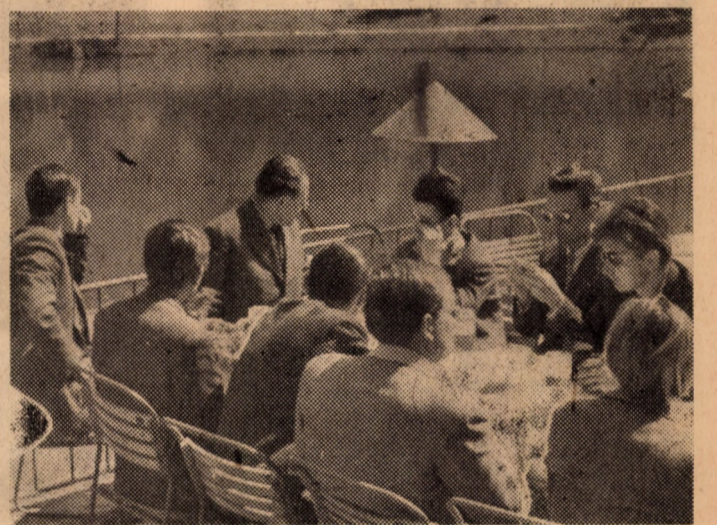
— A hallgatók munkája különösen a levelezők között javult. A minisztériumi intézkedések és annak az intézkedésnek, hogy levelező dékánhelyettes állított, látszik az eredménye. Az órák tanulmányi fegyelme és a vizsgák letétele sokkal jobb. A jelölti hallgatók munkája az első félévben a II. és IV. éven

fellendült. Most a katalógusok számából, a zárthelyi eredményéből, a nevelő tanárok és maguknak a hallgatóknak a véleményéből az a kép alakult ki, hogy a második félévben valamennyit viszáesett a lendület. A viszáesés elsősorban a második éven történt, s a harmadéval emelkedése sem kielégítő az elmúlt félév „mélypontjához” képest. A tanszék küzdenek ez ellen a viszáesés ellen. A dékáni hivatalban pedig a KISZ, állami és csoportvezetők megbeszéltek — s szép számmal beszélgettünk az érdekelte hallgatókkal is — hol látják csoportjuk gyenge pontjait, miben segíthetnek.

Összefoglalva a munkájukról adott rövid értékelést:

— A bekövetkezett fejlődés okait abban látjuk, hogy megvalósult a karon az állami és pártvezetés együttműködése, tervszerűvé vált a kari és a tanszéki vezetés, a tanszék munkája. A kari tanács egészséges vitákban tűzi ki a soron következő feladatokat, nem utolsósorban a hallgatók javuló tanulmányi munkájában.

„AZ UTOLSÓ SZEMINÁRIUM!”

Talán ez sikerült legjobban? Ki tudja! Az aktivitást illetően igen. Előkerült a „múlt” a fehér asztal mellett. Minden elhangzó mondatnak története

van. Pillanatnyi rövid volt ez a négy év! Elrepült! Nekünk már nem lesz több „utolsó szeminárium”!

Hogyan töltöm a szabad időmet?

A legtöbb diák, amikor elgondolkozik azon, hogy is lesz, mint is lesz, ha elvégezte az egyetemet, úgy tervezi, majd akkor több időt szentel kedvenc szórakozásainak. Ha pedig „öreg diákokkal” találkozik az ember: — panaszokodnak, hogy kevés az idejük, jó lenne még egyszer egyetemre járni, mert akkor jobban ráérték mindenre. Pedig hát a diákok sem éppen érnek rá... Kérdés: van-e egyáltalán szabadidő, és ha van, hogyan töltik a hallgatók?

Dienes Judit.

III. éves külker szakos hallgató szerint ügyes időbeosztással marad idő a szórakozásra. „Igen elfoglalt vagyok, mert két tanítványom van, a Lottónál is dolgozom, azonkívül minden héten egy délutánt az Elektroimpex Külker Vállalatnál töltök gyakorlati foglalkozásképpen. A kultúrosztályon társadalmi munkát végzek, és ezt kedvvel is csíalom, annál is inkább, mert szemináriumi társaim egy nagyrésze szintén itt tevékenykedik. Hetenként legálább egyszer el szoktam menni moziba. Színházba és hangversenyre is elég gyak-

ran járok. Nemrégem néztem meg a Vaszary-emlékkiállítás a Nemzeti Galériában, voltam az Eptészeti Múzeumban. Olvasni főképp angolul szoktam, és újabban orosz nyelven, de azért magyarul is olvasok, ha nem is nagy volumenben. Mostanában sakkozni szoktam az öcsémrel, néha pedig bridzsezem. A háztartásban általában segítök, igaz; ebben nem erőltetem meg túlságosan magam. Bevásárlók és takarítók, főzni nem én szoktam.

Szeretek táncolni, de inkább kisebb, zártkörű rendezvényeken, vagy házibulikon. Kedvenc sportom az öttusa, félreértés ne essék — a szellemi öttusa. Sajnos másfajta sportra nem marad időm, hacsak az öcsémnek való segítséget annak nem számítom.”

— Szabadidő az mindig van — mondja

Golobits Pál,

másodéves belker szakos hallgató. — Minden a beosztáson múlik. Hogy mit csinálok szabadidőmben? Hát... jóformán mindent. Moziba járok, rengeteget színházba, ezt szeretem a legjobban. Havonta kétszer mindig elmegyek, de volt már olyan hónap, hogy hat darabot is láttam. Inkább a komolytárgyú darabok érdekelnék. Szeretem az operát, de a dzsesszt is. Dzsesszhangversenyekre is el szoktam menni. Az operettet ki nem állhatom. Olvasni többet kellene.

Közbeszólnak: — Hát a meccs?

— Ja, persze a meccs. Az Újpest meccsre járok. Hajrá Dózsa!

— Sportolsz valamit?

— Sajnos abba kellett hagynom. Súlylökő voltam, de a könyökizületem megbetegedett és nem folytathattam tovább. Ez még középiskolában történt. Néha ping-pongozom és a klubban biliárdozom.

— Jó voltál a színdarabban...

— Na, látod ezt nagyon szeretem csinálni. Ezzel komolyabban is akarok majd foglalkozni.

Szigetvári Mária,

I. éves tanárszakos: „Az anyagnak az első félévhez képest nagy, és bizony délutánonként erősen kell tanulni. Persze szabadidőm azért van. Moziba elég gyakran járok, színházba már kevésbé. A televízió is szoktam nézni, olvasásra azonban — sajnos — csak nagyon kevés időm marad, és úgy vagyok: ha már olvasok, akkor inkább a jegyzeteket, mert sokat kell tanulni.

Szeretek kirándulni, de erre sincs időm, mert a szombat estéik, vagy a vasárnap délelőtti a kosárlabda meccsekkel telnek el. Ezért nem járhatok táncolni sem. Igaz, a dzsesszhangversenyen itt voltam és nagyon tetszett.”

Botos József,

III. éves külkeres: „Olvasni szeretek a legjobban és szabadidőmben leginkább ezt csinálom. Moziba ritkán járok, ugyszintén színházba. A sakkos viszont nagyon leköti és elég sok időmet el is veszi. Aktív sportolással nem foglalkozom. Rendszeresen tornázom (nem mindig) és úszni szoktam a Gellértben. Sok időt töltök el a kultúrosztályon, ugyanis rendező vagyok, és sokszor szombaton és vasárnap is be kell mennem. Eddig elég gyakran jártam hangversenyekre. Hát ez lenne... és... szeretek sétálni, kirándulni... persze nem egyedül.”

Tóth Gyula.

Borsodi Kari eligazítást tart.

A csoport haditanácsa erősítés után...

Felkerekedik és elindul a rengetegbe

Néhányan a II. állomás hiábavaló keresgélése helyett kártyázásra adták a fejüket

Mások megküzdöttek az akadályokkal

Egyetemünk sportja

Az eddig megjelent három cikkben megpróbáltam képet adni egyetemünk sportjának helyzetéről. Nem törekedtem teljességre, de úgy hiszem, hogy a kérdés lényegét sikerült feltárnom.

Most befejezésül szeretnék néhány javaslatot tenni. Ezt megelőzően azonban röviden visszatérek a legutolsó cikkre, melyben a Kilián-mozgalommal, és létesítmény helyzetünkkel foglalkoztam. Ezt írtam: „Jelenlegi adottságaink mellett csak két sportágban, asztaliteniszben és kosárlabdában tudunk versenyt rendezni...”

Ez kizárja azt a lehetőséget, hogy egyetemünk hallgatói közül bárki is elérhesse a vasjelvény megszerzéséhez szükséges 100 pontot.

Itt — szerencsére — tévedtem. A cikk megírásánál, mint utólag észrevettem, egy olyan tájékoztatót használtam a Kilián-mozgalomról, mely csak pályasportokkal foglalkozik. Ez okozta a tévedést. Az előbbi cikkben vázoltam igen nehéz helyzetünk tehát valamit enyhült, hiszen sakkban és természetjárásban is tudunk versenyeket rendezni. Ez mindenesetre megadja a lehetőséget a mozgalom megindítására. Azt azonban tisztán kell látni, hogy a pálya-kérdés ezzel nem oldódott meg, csak bizonyos értelemben elodázódott, mert labdarúgás, röplabda stb. de különösen atlétikai versenyek rendezése nélkül nem látom biztosítottak a 100 pont elérésének reális lehetőségét.

Ezután rátérek a javaslatokra:

1. A szakosztályi sportban a résztvevők számát, amely a hallgatók számának mindössze 15 százaléka, emelni kell, és lehet is a jelenlegi

korlátozott létesítmény körülmények között is.

a) Lehetséges sakk szakosztály létrehozása; itt igen jó adottságokkal rendelkezünk, melyet külön nem is kell vázolni.

b) Emelni lehet az asztalitenisz szakosztály létszámát, különösen akkor, ha a csapat egy osztállyal feljebb jut.

(Ennek jelenleg megvan a reális lehetősége). Az asztalitenisz szakosztályon belül létre lehet hozni a női asztalitenisz csapatot.

c) Röplabdában ugyancsak lehetséges a női csapat létrehozása.

d) Természetjáró szakosztály létszámát szinte korlátlan mértékben lehet emelni.

Mindezekkel az intézkedésekkel elérhető lenne a 20-22 százalékos arány, mely a mi adottságaink mellett jónak mondható.

2. Testnevelési órákon az általános testedzés mellett előtérbe kellene helyezni egy sportág megszerettetését, hogy a III-IV éves hallgatók — mint a jelenlegi gyakorlat mutatja — ne kapcsolódjanak ki szinte teljes mértékben a sportolásból.

3. A propagandamunka színvonalát emelni kell. El kell érni azt, hogy a Közgazdász átfogó képet adjon egyetemünk sportéletéről. El kell érni azt, hogy a Közgazdász ne csak utólag tájékoztasson, hanem amennyire megjelenése engedi, előre is jelezze az eseményeket. Létre kell hozni az egyetem valamely nagyfotóságú pontját, a sportfaliújságot. Ez a szakosztályi sport nyilvánosság mellett, főleg a Kilián-mozgalom nyilvánosságát szolgálja.

4. A KISZ-szervezetnek az eddiginél jóval több segítség kell nyújtani a Sport Clubnak. Tevékenyebb szerepet kell játszania, és ami a legfontosabb, kezdeményeznie kell a sport területén. Kísérletet kell tennie a tömegsport legjobb formájának megtalálására, a Kilián-mozgalom és

az egyetemi viszonyok keretein belül. Ez igen jelentős hozzájárulás lenne a mozgalom sikeréhez és sportéletünk általános színvonalának emeléséhez. Feltétlenül létre kell hozni a kulturaktív-hálózatot független sportaktív-hálózatot.

5. És végül, talán a legfontosabb, a létesítmény helyzetét. A jó munka mellett ez az a kérdés, melynek megoldása a legnagyobb jelentőségű lenne. Ezért állandóan keresni kell a lehetőségeket valamilyen létesítmény szerzésére. Ezen a téren sokat tehetne az állami vezetés is. Csak úgy mellékesen jegyzem meg, hogy a napokban jelent meg a Népszabadságban Szejgál Gyulának, a BTST elnökének nyilatkozata, melyben a

KOSÁRLABDA

Férfimérkőzések:

Közgazd. Egyetem—Tipográfia 64:46 (25:17)

Kezdő csapat: Horváth (4), Frank — Lutter (18) — Kameniczky (8), Szejgártó (1), Csere: Szegedi (19), Sörös (10), Gombocz (4), Csató. A csapat nem a megszokott összeállításban kezdte a játékot, és így az ellenfél az első percekben vezetett, később a beálló játékosok felgyorsították a csapat játékát, és már a féldíj közepén átvettük a vezetést, amelyet végig biztosan tartott a csapat. A II. féldíjban tovább növelte a csapat előnyét és biztosan nyert. Jók: Frank, Szegedi, Lutter, Horváth.

Közgazd. Egyetem—Vasas Izzó 59:51 (31:23)

Szabadtéren, szemerkélő esőben játszottuk a mérkőzést. Kezdő csapat: Horváth (2), Kiss (6), Lutter (20), Gombocz (10), Kameniczky, Csere: Szegedi (15), Sörös (2), Botlik (4).

Az erősen feljauvult fiatal együtessel végig élvezetes mérkőzés voltunk. Végig vezettünk, ha kis arányban is — és a győzelem egy pillanattig sem volt kétséges.

Női mérkőzés:

Közgazd. Egyetem—Fővárosi Kenyérgyár/B 51:37 (30:11)

Kezdő: Szatmári (6), Fülöp (2), Thomazy (1), Pallagh (4), Szejgártó (26), Csere: Nagy, Kertész (2), Balogh, Kiss (4), Szűcs (2), Kuba (4) és Várkonyi.

Az első féldíjban jó játékkal a lányok eldöntötték a mérkőzést. Ekkor különösen a támadójátékuk volt gyors, friss, ötletes.

Elkes Péter, normális ember számára teljesen érthetetlen módon, jobban szerettem a... ahogy ő szokta mondani: az ölekezést a természettel, mint általában az előadásokat.

Ime, csak éppen most is ilyen szavakkal fordult elmaradhatatlan barátjához:

— Valahogy úgy gondolom: ki kellene menni a Duna partjára egy kicsit sütkérezni. Gyönyörűen süts a nap, az előadás unalmas.

Barátja azonnal felfogta a javaslat nagyszerűségét, és mivel Elkes különben is igen erős szuggesztív hatással volt rá, habozás nélkül válaszolta: — Jómagam is valami ilyesfélét akartam indítványozni, de Te, mint már oly sokszor, megint megelőztél.

Ily harmónikus egyetértés esetén nem volt mit tenni: ki kellett menni a Dunaparttra. Itt döbentek csak rá, hogy másoknak is vannak az övékéhez hasonló ragyogó ötleteik. A felső lépcsőfokok már többnyire foglaltak voltak, úgyhogy lejjebb kellett helyet foglalniuk.

Ragyogóbban már nem is süthetett volna a nap, kékebb már nem is lehetett volna az ég. Az apró hullámok szeliden paskolták az alsó lépcsőfokokat. Elkes Péter kitárta karjait, és magáról megfedkezve, az östermészet tiszteletbentartásával, száját félelmetesen eltávtva, valami egészen ritka hangot hallatott. Ezután pedig táskáját kissé feljebb tette, hátára fektetve és igen jól érezte magát. Olyannyira, hogy barátja nemsokára egyenletes szuszogásra lett figyelmes.

— Neki mindegy, bárhol és bármikor el tud aludni — gondolta és tisztelete az ő „Peti”-je iránt csak fokozódott. Bármennyire is restellte azonban, nem tudott elnyomni egy feltörő irigységfoszlányt. Pedig, ha tudta volna, hogy a látszólag nyugodt lélekben milyen viharok dülnek.

Péter nagyon rosszat álmodott. Azt álmodta, hogy kint ül a Duna-parton, viccet

Kilián-mozgalommal foglalkozik. A nyilatkozatból kiderült, hogy nemcsak nekünk vannak létesítményproblémáink, hanem igen sok más intézménynek, sportklubnak is. Sajnál elvtárs felvetette azt a lehetőséget, hogy a Népligetben és más, a város belterületéhez viszonylag közeli helyen lehetne kevés munkával sportpályákat létrehozni. Problémáink megoldását jelentené, ha a Népligetben sikerülne egy területet kapnunk, melyet azután jórészt társadalmi munkával kellene pályává változtatni. Ime egy lehetőség, talán sikerülne kihasználni.

Ezzel a cíikkel az egyetem sportjával foglalkozó cikksorozat befejeződik. Ugy érzem a cikksorozattal is hozzájárulhattam ahhoz, hogy sportéletünket előmozdítsuk jelenlegi helyzetéből, és elindulhassunk a körülmények által korlátozott fejlődés útján.

— Monigli —

mesél társának, és amikor jóízűt nevetnek a poénon — hirtelen elébük toppan az előadó, egyenesen hozzá dörög szavait: „Elkes Péter, maga megint nincs ott az előadásban! Ugye, meglepi, hogy néven szólítottam, de mindenesetre: én ismerem magát! Az első katalógusolvasásnál, amely a harmadik órán volt, megjegyeztem magamnak és elhatároztam, hogy figyelemmel kísérem. A negyedik előadásban, amelyet a Puskin moziban hallgattam, és is ott voltam, a háta mögött ültem és kénytelen-kelletlen hallottam szellemes megjegyzéseit. Aztán a többi alkalommal: az uszodában, a Jégbüfében, a Dunaparton, a pesti utcákon — mindenütt a háta mögött voltam, és hogy nem látott meg, amikor egy-egy női láb után hátra-hátrafordult, és csak azért van, mert a valóságban, és akkor egy teremben előadást tartottam kollégáimnak. Lelki szemem azonban követtem mindenhol, mindenhol!” — emelte fel élesen hangját a tanár. — Na, majd a vizsgán találkozunk — tette hozzá még fenyegetően — és ebben a pillanatban Elkesnek úgy tűnt, hogy hatalmas ember áll előtte, egy szemé van, mint Küklopsz-nak az Odysseus c. filmben, feje fölé emelt kezében rettenetes bárd — itt hirtelen eltűnt a kép és koromsötét lett. A nyugalom nem tartott sokáig. Újabb lát-

omás bontakozott ki. Ó, Elkes Péter, vizsgázik. Szemben a vizsgázató szigorú arccal nézi és ő beszélni kezd... illetve kezdene, mert egy halk nyögésen kívül semmilyen hang nem jön ki a száján, bárhogy erőlködik. Mindez csak pillanatokig tart és a következő másodpercben römmelten néz... vele szembe hatalmas teherautó rohan, a kormánynál a vizsgázató, egy szemé van, kacag, már itt van, bög a gép... segítség!!!! nem tud elugrani... most!!! — átgázolt rajta. Meghalt. Még arra emlékszik, hogy elviszik egyenesen a temetőbe, eltették, fejének az inderét szúrják le. — Újra sötét lesz. Valami hideg ér a bokájához, megrémült... szent isten!!! Ez a halál!... húzza őt a lábánál fogva... jaj! — felriad. Magához tér: a bal lába vízbe lóg. Szétnéz: minden csupa verőfény, a budai part felől pajkos szellő kél útra. A kis hullámok kékesen játszadoznak.

Elkes megkönnyebbülten lélegzik fel. Nagyot nyújtózik, majd szinte túláradó boldogsággal megszólal: Borzasztó álmom volt. De jól esett felébredni.

— Mit álmodtál?
— Gyerünk be előadásra!
— De mit álmodtál? Nagyon rosszat?
— Hajjaj!! Rosszabb, mint az előadás!

Tóth Gyula

Tárlat egyetemünkön

Nem tudom, használhatom-e ezt a kifejezést a második emeleten nemrég lezajlott képzéskészítésre, amelyen 25-30 festményt a szerző neve és cím nélkül, elég igénytelen formában állítottak ki. Csak véletlenül tudtuk meg, hogy a kiállítást a Fővárosi Művészek Stúdiója rendezte.

A kiállítás összeállítását szemelláthatóan az a cél vezette, hogy a dolgozó emberek életét ábrázoló képeket mutassanak be. Szerintünk ez nem nagyon sikerült.

A kiállított képek nagy részét témaszegénység, indokolatlanul sötét tónus, oda nem való színek jellemzik. Vajon milyen elképzelés vezette a képek alkotóit, amikor portrét csendéletet, munkásokat és egyéb képeket oly sötét

tónusban ábrázoltak, hogy alig lehet a kép részlet megkülönböztetni? Nem szabadna elfelejteni a fiatal művészeknek, hogy ilyen színekkel ébrazolni: meghatározott állásfoglalást jelent. Gondoljunk csak Derkovits Gyulára. Az embertelenséget, a jogtalanságot, a nehéz munkásorsot ábrázolta sötét színeivel.

Ma a forradalmi építés korszakában él népünk. Hol van ennek a munkának a poézisa, friss, úde színekben, nagyvonalú témákban való lükte-tése? Mai életünk nagy erőfeszítéseit, hősi munkáját kellene ábrázolni fiatal művészeknek, de hasonlíthatatlanul nagyobb drámai erővel, nagyobb koncepcióval, mint amit a kiállított képeken látunk. Fekete Mihály

Szagóra

Órásipari és gasztronómiai szagtannulmány

Tehát nem egy spanyol város fonetikusa neve a jenti cím, még csak nem is valamilyen új tánc, pedig nem lenne csoda, amilyen bután hangzik. Egészen másról van szó. Hogy miről, azt elárulja az alcím.

Kezdetben nem volt semmilyen, később lett a homok-, a víz-, valamint a napóra. Csak egy pillantás valamelyik ház falára és ha nem volt éppen borús az ég: látni lehetett, hogy körülbelül féltizenegy, de tíz óra mindenesetre elmúlt, ha csak nem sietett, vagy késett a nap. Ezután 1300-ig nem történt semmi. Már úgy érttem, hogy órásipari téren nem történt semmi, mert egyéb téren az emberek szorgalmasan marták egymást, sőt, a harcukban még súlyosabb incidensek is előfordultak. 1300-ban jelent meg a piacra a kerékóra, majd 1511-ben Henlein mester Nürnbergben fogta magát és elkészítette az első, testen viselhető órát, az ún. nürnbergi tojást, de már most meg akarom mondani, hogy ez

elég tökéletes volt, mert nem volt szaga. Friss volt a nürnbergi tojás. Ezután gyors egymásutánban következett a nyakóra, a karóra, a villanyóra és végre a legújabb: a szagóra.

És ezzel áttértek tanulmányom második részére, a gasztronómiai vonatkozásokra. A szagóra — unikum. A világon sehol máshol nem szagolható, csak egyetlenegy helyen és ez az egyetlen hely nem más, mint eltalálták — az egyetemünk. A különféle szagok pontosan köve-

tek egymást a félhomályos, homályos és sötét folyosókon. Vonatokat lehetne indítani rájuk, olyan pontosan.

Régen kilencig a kakaó illata lengte az összes fő-mellékhelyiségeket. Kilenckor jön a lángos-illat, ez tart tizenegyre. Ekkor új idők új szagával tör be a káposzta, sajnos, nem Dévénynél, hanem a főlépcsőn, fel, egészen a harmadik emeletig. Tizenkettőkor a szagok elvesztik egyéni profiljukat: ez a vegyes „illatok” időszak, már amennyiben például a sárgarépa egyáltalán képe arra, hogy illatot bocsásson a világra.

Ilyen körülmények között nem lehet csodálkozni azon, hogy a folyosón a következő párbeszédet hallottam: — Hová rohansz, apafej? — Nem akarok elkésni az előadásról. — Meddig tart? — Paradicsomos káposztáig. — Azaz, régi időszámítás szerint: kettőig. Órák lehet igazítani utána.